



A Fővárosi Ítéltábla a Horváth Ügyvédi Iroda (felperesi jogi képviselő címe, ügyintéző: dr. Horváth Géza pártfogó ügyvéd) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek a Nagy és Kiss Ügyvédi Iroda (I. rendű alperesi jogi képviselő címe, ügyintéző: dr. Nagy Szilárd ügyvéd) által képviselt I. rendű alperes neve (I. rendű alperes címe) I. rendű és a Borbély Ügyvédi Iroda (II. rendű alperesi jogi képviselő címe, ügyintéző: dr. Borbély K. Zoltán ügyvéd) által képviselt II. rendű alperes neve (II. rendű alperes címe) II. rendű alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 2021. december 1-jén kelt 3.G.40.280/2019/79. számú ítélete ellen az alperes által 81. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

közbenső ítéletet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét azzal a pontosítással hagyja helyben, hogy a felperes és az I. rendű alperes között létrejött, és hitelazonosító számú kölcsönszerződések érvénytelenek.

A másodfokú bíróság megállapítja, hogy a felperes képviseletében eljáró pártfogó ügyvéd díjának viselésére a másodfokú eljárásban teljes mértékben pervesztes I. rendű alperes köteles.

A közbenső ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A fellebbezés alapjául szolgáló tényállás

[1] Az I. rendű alperes (korábbi nevén pénzügyi intézmény neve.) mint hitelező és a felperes mint adós 2006. november 21-én közjegyzői okiratba foglalt, svájci frank alapú, ingatlan jelzálogjoggal biztosított két kölcsönszerződést kötöttek. A hitelazonosító számú hitelkiváltási célú kölcsönszerződésben az I. rendű alperes 15.500 svájci frank összegű kölcsön forintban történő folyósítását vállalta, legfeljebb 2.330.000 forint erejéig. A kölcsön végső lejáratja 2024. december 28. napja volt. A hitelazonosító számon létrejött, szabad felhasználású kölcsönszerződésben az I. rendű alperes 4.300 svájci frank összegű kölcsön forintban történő folyósítását vállalta, legfeljebb 640.000 forint erejéig. A kölcsön végső lejáratja 2025. január 28. napja volt.

[2] A két kölcsönszerződés azonos III.15.1. pontja tartalmazta a felperesnek azt a nyilatkozatát, hogy a kölcsön árfolyamkockázatára vonatkozó, a hitelező által neki nyújtott részletes tájékoztatást megismerte, a devizahitel igénybevételével együtt járó és kizárólagosan őt terhelő árfolyamkockázattal tisztában van. A szerződések aláírásával a felperes tudomásul vette, hogy ezen kockázat vagyoni kihatásait teljes mértékben ő viseli. Kijelentette, hogy az árfolyamkockázatból adódó lehetséges hatásokat alapos megfontolás tárgyává tette, és a kockázatot fizetőképességének és vagyoni helyzetének megfelelően mérlegelve vállalta.

[3] Az I. rendű alperes a felperessel szemben a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2 törvény) alapján őt terhelő elszámolási kötelezettségének eleget tett. A forintosítás az egyes fogyasztói kölcsönszerződések devizanemének módosulásával és a kamatszabályokkal kapcsolatos kérdések rendezéséről szóló 2014. évi LXXVII. törvény (a továbbiakban: DH3 törvény) alapján megtörtént. Az elszámolás felülvizsgálatnak minősül.

[4] A felperes a 2015. szeptember 15-én kelt, az I. rendű alperes által 2015. szeptember 30-án átvett írásbeli nyilatkozatában közölte az I. rendű alperessel, hogy a kölcsönszerződésektől eláll. Az I. rendű alperes vitatta, hogy a felperes elállásra jogosult, és a felperest több alkalommal felszólította a kölcsönszerződésekből eredő tartozása kiegyenlítésére. A felperes további fizetést nem teljesített. Az I. rendű alperes a 2017. november 22-én kelt írásbeli jognyilatkozatával a felperes fizetési késedelmére hivatkozva a kölcsönszerződéseket azonnali hatállyal felmondta. A felmondást a felperes 2017. december 21-én átvette.

[5] Az I. rendű alperes 2019. április 26-án a kölcsönszerződésekből eredő, a felperessel szemben fennálló összes követelését a II. rendű alperesre engedményezte, az engedményezésről a felperest értesítette.

A felperes keresete

[6] A felperes eshetőlegesen előterjesztett keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az I. rendű alperest a közte és az I. rendű alperes között 2006. november 21-én azonosító számon és azonosító számon létrejött kölcsönszerződésektől történt elállására tekintettel összesen 2.015.593 forint és ennek 2015. október 1-től a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamata visszafizetésére. Eshetőlegesen előterjesztett másik keresetében annak megállapítását kérte, hogy a kölcsönszerződések érvénytelenek, mert azoknak az árfolyamkockázatot rá hárító, I.2. pontjában, I.1.1. pontjában, I.6.3. pontjában, II.7. pontjában, II.11.1. pontjában és II.11.3. pontjában foglalt kikötései nem világosak, nem érthetőek, ezért tisztességtelenek és tisztességtelenségük folytán a Polgári Törvénykönyvről

szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 209/A. § (2) bekezdése alapján semmisek. Ezzel együtt annak megállapítását is kérte, hogy a kölcsönszerződésekben foglalt, a kezelési költségre vonatkozó, az I.5.3. és a II.10.3. pontokban foglalt kikötések tisztességtelenek, ezért az rPtk. 209/A. § (2) bekezdése alapján semmisek. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként a kölcsönszerződések érvényessé nyilvánítását kérte azzal a tartalommal, hogy az őt terhelő árfolyamkockázat viselésére nem köteles. Ennek eredményeként kérte, hogy a bíróság kötelezze az I. rendű alperest 411.204 forint és ennek 2015. január 1-től a kifizetés napjáig járó, törvényes mértékű késedelmi kamata megfizetésére. A II. rendű alperes elleni keresetében annak megállapítását kérte, hogy a két kölcsönszerződésből eredően a II. rendű alperessel szemben nem áll fenn tartozása.

[7] Az őt megillető elállási joggal és annak jogkövetkezményével kapcsolatban arra hivatkozott, hogy a kölcsönszerződésektől az rPtk. 226. § (2) bekezdése alapján jogszerűen állt el, az elállás folytán a kölcsönszerződések megszűntek. Az elállás jogát azért gyakorolhatta, mert a kölcsönszerződéseket a DH2 törvény 37. § (1) bekezdése és a DH3 törvény 10. §-a módosította, és az így megváltozott tartamú kölcsönszerződések a lényeges jogos érdekét sértik. Az elállás esetére irányadó elszámolás alapján az I. rendű alperessel szemben 2.015.593 forint összegű túlfizetése áll fenn a két kölcsönszerződés alapján. Az elállás folytán a II. rendű alperesnek mint engedményesnek vele szemben nem állhat fenn követelése, mert az engedményezés időpontjában az elállás szerződést megszüntető hatása már bekövetkezett, így az I. rendű alperesnek vele szemben nem állt fenn olyan követelése az engedményezés időpontjában, amelyet a II. rendű alperesre engedményezhetett volna. A II. rendű alperessel szemben teljesítést nem követelhet, ezért vele szemben megállapításra irányuló keresetet terjeszthet elő a II. rendű alperessel szemben fennálló jogai megóvása érdekében.

[8] Az árfolyamkockázatot rá hárító szerződéses kikötésekkel kapcsolatban arra hivatkozott, hogy a szerződéskötést megelőzően nem kapott megfelelő – világos, érthető és átlátható – tájékoztatást az I. rendű alperestől a rá áthárított árfolyamkockázat fizetési kötelezettségeire gyakorolt hatásáról. Az I. rendű alperes a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 203. § (6)-(7) bekezdése alapján őt terhelő tájékoztatási kötelezettségének nem tett eleget. A nem megfelelő tájékoztatás miatt az árfolyamkockázatot rá hárító szerződéses kikötések tisztességtelenségük folytán az rPtk. 209/A. § (2) bekezdése alapján semmisek. A kezelési költségre vonatkozó szerződéses feltételeket azért tartotta tisztességtelennek, mert a kezelési költséget a szerződésben százalékos mértékben határozták meg.

Az alperesek ellenkérelme

[9] Az alperesek érdemi ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték.

[10] Az elállásra alapított keresettel szemben arra hivatkoztak, hogy a felperest sem az rPtk. 226. § (2) bekezdése alapján, sem a kölcsönszerződések alapján nem illette meg

elállási jog, ezért egyoldalú nyilatkozatával nem szüntethette meg a kölcsönszerződéseket. Kiemelték, hogy a DH3 törvény 13. § (1) bekezdése a deviza alapú fogyasztói jelzálog-kölcsönszerződés forintosítása esetére speciális rendelkezésként a fogyasztó számára felmondási jogot biztosít, amelyet a fogyasztó a szerződésmódosítást követő 60 napon belül gyakorolhat, és a felmondást követő 90 napon belül meg kell fizetnie a pénzügyi intézmény részére a felmondott szerződés alapján fennálló valamennyi tartozást is. A felperes a felmondási jogát e szabályok szerint nem gyakorolta.

[11] A másik keresettel szemben arra hivatkoztak, hogy az I. rendű alperes által a felperesnek nyújtott, az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás megfelelő volt. A tájékoztatás megtörténtét a kölcsönszerződések III.15.1. pontja rögzítette. A tájékoztatás kiterjedt arra, hogy az árfolyamkockázatból eredő vagyoni következmények kizárólag a felperest terhelik. Álláspontjuk szerint az árfolyamváltozásról adott tájékoztatás megfelel a jogszabállyal előírt feltételeknek és a bírósági gyakorlatban kialakult szempontoknak. A tájékoztatás nem terjedhetett ki az árfolyamváltozás lehetséges irányára és mértékére. Az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatásra a kölcsönszerződések I.3.5. és II.8.1. pontjából önmagában következtetni lehet, annak szövegét, tartamát a tájékoztatás tartalmaként kell figyelembe venni. Tekintettel arra, hogy a felperes a szerződéskötés során világos és érthető tájékoztatást kapott a kölcsönszerződésekhez kapcsolódó árfolyamkockázat mibenlétéről, az árfolyamváltozást a felperesre hárító szerződéses kikötések tisztességtelensége nem vizsgálható. A kezelési költségre vonatkozó szerződéses rendelkezések érvénytelenségének megállapítására irányuló keresettel kapcsolatban hivatkoztak az Európai Unió Bíróságának C-621/17. számú ügyben hozott ítéletére. Álláspontjuk szerint a kezelési költségre vonatkozó szerződéses rendelkezések megfeleltek a hivatkozott ítéletben megfogalmazott szempontrendszernek, ezért azok tisztességtelensége nem állapítható meg. Kiemelték, hogy a szerződéskötéskor hatályos rHpt. lehetővé tette a kezelési költség felszámítását, mert annak feltüntetését a kölcsönszerződésben a pénzügyi intézmény számára kötelezővé tette, ezért a kezelési költségre vonatkozó kikötés az rPtk. 209. § (5) bekezdése alapján sem minősülhet tisztességtelennek.

Az elsőfokú bíróság közbenső ítélete

[12] A Budapest Környéki Törvényszék a 2021. december 1-jén kelt 3.G.40.280/2019/79. számú közbenső ítéletével megállapította, hogy a dr. M. I. közjegyző által 5122/3264/2006. szám alatt közjegyzői okiratba foglalt, 2006. november 21-én kelt és azonosító számú kölcsönszerződések érvénytelenek.

[13] Ítéletének indokolásában kifejtette, hogy az elállási jog gyakorlása érvényes szerződést feltételez, ezért elsőként a kölcsönszerződések érvénytelenségének megállapítására irányuló keresetet bírálta el. A lefolytatott bizonyítás eredményként a kölcsönszerződések érvénytelenségét közbenső ítélettel állapította meg, és kiemelte, hogy a közbenső ítélet nem terjed ki az elállás jogszerűségének vizsgálatára és az arra alapított kereset elbírálására.

[14] Megállapította, hogy a felperes és az I. rendű alperes között az rPtk. 523. § (1) bekezdésében szabályozott két kölcsönszerződés jött létre annak ellenére, hogy a felek a kölcsönszerződéseket egy közjegyzői okiratba foglaltatták. A kölcsönszerződésekre irányadóak az rHpt. rendelkezései, a szerződések az rPtk. 685. § e) pontja alapján fogyasztói kölcsönszerződések. Az I. rendű alperes az rHpt. 203. § (6)-(7) bekezdése alapján volt köteles feltárni a szerződésben a felperest érintő kockázatot. A kockázatfeltáró nyilatkozat tartalmára az rHpt. 203. § (7) bekezdésének a) pontjában foglaltak az irányadóak. Ítéletének jogi indokolásában ismertette az rPtk. 209. § (1)-(2) bekezdésében, a 209/A. § (2) bekezdésében és a 209. § (4) bekezdésében foglaltakat, továbbá hivatkozott a bírói gyakorlatot meghatározó 2/2014. PJE határozatban kifejtettekre. A 2/2014. PJE határozat 1. pontjában foglaltakra tekintettel kiemelte, hogy az árfolyamkockázatot a fogyasztó adósra hárító szerződéses kikötések az átláthatóság követelményén keresztül a tisztességtelenség szempontjából vizsgálhatók.

[15] Megállapította, hogy a kölcsönszerződések esetében külön okiratban szövegezett, az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás nem készült, azt maguk a kölcsönszerződések tartalmazták. A perben az alperesek a kölcsönszerződések egyes rendelkezéseire hivatkoztak annak alátámasztásaként, hogy a tájékoztatási kötelezettséget az I. rendű alperes a kölcsönszerződésekben teljesítette. A felperes személyes meghallgatása, valamint az I. rendű alperes alkalmazottai, K. A. és Zs.-D. V. tanúk vallomása alapján azt állapította meg, hogy a felperes a szerződéskötés során a kölcsönszerződésekben foglaltaktól eltérő szóbeli tájékoztatást nem kapott, az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás tartalmának vizsgálata során az írásba foglalt kölcsönszerződésből kell kiindulni. A kölcsönszerződésekbe foglalt tájékoztatás tartalmával kapcsolatban arra a következtetésre jutott, hogy az itt adott tájékoztatás csupán kockázattelepítésnek, de nem kockázatfeltárásnak tekinthető. Kiemelte, hogy a kölcsönszerződésekben az I. rendű alperes nem adott tájékoztatást az árfolyamváltozásnak a törlesztésre gyakorolt valós hatásáról, a törlesztőrészek jelentős növekedésének lehetőségéről, a gazdasági következményekről és a törlesztés elnehezülésének mértékének korlátlanságáról. A tájékoztatásból nem tűnik ki, hogy adott esetben a forintnak a svájci frankhoz képest bekövetkező súlyos leértékelődése és a külföldi kamatlábak emelkedése a törlesztőrészekre milyen hatást gyakorol. Az sem derül ki a kölcsönszerződésekben, hogy az árfolyamváltozás nem elhanyagolható kockázatot jelent, és nem csupán elhanyagolható mértékben növeli a törlesztőrészeket. A kölcsönszerződésekben adott tájékoztatásból csupán az következett, hogy a felperes fizetési kötelezettsége függ a svájci frank árfolyam alakulásától és a deviza pénzpiaci változásától. Mindezek alapján az I. rendű alperes által a szerződéskötés során nyújtott, az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás nem volt világos és nem volt egyértelmű, ezért a kölcsönszerződéseknek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezései az rPtk. 209. § (1)-(2) és (4) bekezdése, valamint a 209/A. § (2) bekezdése alapján semmisek. E kikötések a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezések, ezért ezek érvénytelensége mindkét kölcsönszerződés érvénytelenségét eredményezi.

[16] A kezelési költségre vonatkozó kikötésekkel kapcsolatban elsődlegesen azt emelte ki, hogy ezek nem a szerződés elsődleges tárgyára vonatkoznak, ezért e kikötések tisztességtelenségét a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv (a továbbiakban: Irányelv) 5. cikke alapján kell megítélni. A kezelési költségre vonatkozó, keresettel támadott kikötések

ezért csupán akkor tisztességtelenek, ha nem felelnek meg sem a világos és érthető megfogalmazás követelményének, sem a jóhiszeműség, az egyensúly és az arányosság elvének. Kiemelte, hogy a felperes a kezelési költség ellenében nyújtott szolgáltatások beazonosíthatóságát, és a kezelési költséggel szemben az I. rendű alperes által ténylegesen nyújtott szolgáltatásokat nem vitatta, a kezelési költség megszabott mértékét sem sérelmezte. Önmagában az, hogy a tartozás vagy annak egy része százalékban meghatározott, a támadott szerződéses kikötést nem teszi tisztességtelenné. A kezelési költség százalékban való meghatározását a közösségi jog sem tiltja, az megfelel a világosság és az érthetőség követelményének.

Az I. rendű alperes fellebbezése

[17] Az elsőfokú bíróság közbenső ítélete ellen az I. rendű alperes nyújtott be fellebbezést, amelyben az elsőfokú közbenső ítélet megváltoztatásával a kereset elutasítását kérte. Másodlagosan a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 252. § (2)-(3) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság közbenső ítéletének hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását kérte.

[18] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság megalapozatlanul és jogszabálysértően állapította meg, hogy az árfolyamkockázatot a felperesre hárító szerződéses kikötések az rPtk. 209. §-a alapján tisztességtelenek, ezért megalapozatlanul és jogszabálysértően állapította meg a kölcsönszerződések érvénytelenségét. Az elsőfokú bíróság téves jogértelmezéssel okszerűtlen és megalapozatlan következtetésre jutott, a határozata sérti az rPtk. 209. § (1)-(2) és (4) bekezdésében, valamint a 209/A. § (2) bekezdésében foglaltakat.

[19] Érvelése szerint a felperes által támadott, az árfolyamkockázatra vonatkozó kikötések az rPtk. 209. § (1) bekezdésében foglaltakból következően azért sem lehetnek tisztességtelenek, mert nem állapítanak meg jogokat és kötelezettségeket a szerződő felek számára. Az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás megfelelő voltával kapcsolatban kiemelten hivatkozott a kölcsönszerződések III.15.1. pontjában foglaltakra. Hangsúlyozta, hogy az rHpt. 203. § (6)-(7) bekezdésében foglaltak alapján a pénzügyi intézmények számára nem volt előírás a tájékoztatás írásbelisége, csak annak megtörténtét kellett írásban igazoltatni az ügyféllel. Állította, hogy a felperes a szerződéskötéskor tájékoztatást kapott az árfolyamkockázatról, ezt bizonyítja a kölcsönszerződések aláírása, valamint a felperes személyesen tett nyilatkozata. Ez utóbbi azt is bizonyítja, hogy a felperes szóban megfelelő tartalmú tájékoztatást kapott az árfolyamkockázat mibenlétéről. A kölcsönszerződések általa megjelölt rendelkezéseiben adott tájékoztatás és a szóbeli tájékoztatás megfelelt a jogszabályoknak, a 2/2014. PJE határozat 1. pontjában foglaltaknak és a bírósági gyakorlat által kialakított követelményeknek. Az általa adott tájékoztatásból az általános tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó mércéjével megítélt fogyasztó felperes felismerhette, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag őt terheli, és az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa. Ezt alátámasztja a tanúk vallomása is. A tájékoztatásból nem lehet arra következtetni, hogy a kockázat a felperesen kívül bárki másra terhel, és arra sem lehet következtetni, hogy a kockázat egy része az I. rendű alperest terheli.

Nincs utalás a kölcsönszerződésekben arra, hogy az árfolyamkockázatnak felső határa van. A felperesnek adott tájékoztatás világos és érthető volt, ezért az árfolyamkockázat áthárításáról szóló szerződéses kikötések tisztességtelensége nem is vizsgálható.

[20] A per másodfokú tárgyalása során kiemelte, hogy az elsőfokú eljárásban kihallgatott tanúk banki alkalmazottak voltak, akik általánosságban tudtak arról nyilatkozni, hogy mi volt a kötelező tartalmú tájékoztatás az egyes hiteltermékekkel kapcsolatban. Ezen tájékoztatás kötelező tartalma irányadó volt a közvetítőkre is, nem csak a bankfiókban dolgozókra. A perben a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy az írásbeli tájékoztatással ellentétes, azt lerontó tartalmú szóbeli tájékoztatást kapott, de ezt az eljárás során nem tudta bizonyítani.

A felperes fellebbezési ellenkérelme

[21] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú közbenső ítélet helybenhagyását kérte annak helyes indokai alapján.

[22] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a rendelkezésére bocsátott bizonyítékokat egyenként és a maguk összességében is okszerűen értékelte, és helyes érdemi döntést hozott. Helytállóan fejtette ki a közbenső ítélet indokolásában, hogy az EUB C-26/13. számú ítéletében és a Kúria 2/2014. PJE határozatában foglaltakból következően az árfolyamkockázatot a fogyasztó adósra hárító szerződéses kikötések főszabálya szerint a tisztességtelenség szempontjából nem vizsgálhatók. Abban az esetben azonban, ha e szerződéses kikötések a szerződés szövegére és a pénzügyi intézménytől származó tájékoztatásra is figyelemmel nem voltak világosak, nem voltak érthetőek, akkor e szerződéses rendelkezések tisztességtelensége is vizsgálható és megállapítható. Helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a szerződésekhez kapcsolódóan külön okiratban szövegezett, az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás nem készült. Az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás konkrét tartalmának kétséget kizáró bizonyítására alkalmas bizonyíték a perben nem állt rendelkezésre. Helytállóan állapította meg azt is, hogy az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás kapcsán K. A. és Zs.-D. V. tanúk általánosságban nyilatkoztak. A tanúvallomások alapján helytállóan állapította meg, hogy e tanúktól a felperes közvetlenül szóban az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatást nem kaphatott a szerződéskötéseket megelőző tárgyalások során. Erre tekintettel megalapozatlan az I. rendű alperesnek az a hivatkozása, hogy az árfolyamkockázat áthárításáról szerződéses rendelkezés és a szóbeli tájékoztatás megfelel a jogszabályokban előírt és a bírói gyakorlat által kialakított követelményeknek. A tanúk hitelügyintézők voltak, tőlük a kölcsönszerződéssel kapcsolatban tájékoztatást nem kapott, mert csak a hitelközvetítővel volt kapcsolatban. Az I. rendű alperes a fellebbezésében nem adott elő olyan új tényt vagy körülményt, amely alapul szolgálhatna a közbenső ítélet megváltoztatására a fellebbezési kérelemnek megfelelően.

[23] A per másodfokú tárgyalása során kiemelte, hogy a másodfokú eljárásban nincs arra lehetőség, hogy a másodfokú bíróság az elállásra alapított eshetőleges kereseti kérelem

vizsgálata nélkül a keresetet elutasító érdemi döntést hozzon. A felperes eshetőleg kereseti kérelmei közül az elsőfokú bíróság kizárólag a szerződés érvénytelenségének megállapítása és a jogkövetkezmény levonása iránti kereseti kérelem tekintetében hozott közbenső ítéletet, az elállásra alapított kereset érdemi vizsgálatára ezért nem is tért át.

[24] Hangsúlyozta, hogy az elsőfokú eljárás során az I. rendű alperes hitelközvetítőkre nem hivatkozott, de a fellebbezésben ennek ellenére hitelközvetítőkre hivatkozott. Ezzel szemben állította, hogy hitelközvetítőkkal nem került kapcsolatba és nem találkozott. Álláspontja szerint nem annak van jelentősége, hogy az írásbeli tájékoztatással ellentétben, azt lerontó szóbeli tájékoztatást nem tudott bizonyítani, hanem annak, hogy az I. rendű alperes írásbeli tájékoztatásának tartalma nem felelt meg az azzal szemben támasztott követelményeknek.

[25] A II. rendű alperes a fellebbezési eljárásban nem tett nyilatkozatot.

A másodfokú bíróság döntése és jogi indokai

[26] A másodfokú bíróság az I. rendű alperes fellebbezési kérelme és a felperes fellebbezési ellenkérelmének korlátai között bírálta felül az elsőfokú bíróság ítéletét.

[27] Az I. rendű alperes fellebbezése nem megalapozott.

[28] Az I. rendű alperes a fellebbezésében nem jelölte meg azt a lényeges eljárási szabálysértést, amely miatt az rPp. 252. § (2) bekezdése alapján szükséges a tárgyalás megismétlése. A másodfokú bíróság sem állapított meg olyan okot, ami miatt az rPp. 252. § (2) és (3) bekezdése alapján szükséges lett volna az elsőfokú közbenső ítélet hatályon kívül helyezése, ezért érdemben bírálta felül az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét.

[29] A felperes közbenső ítélettel elbírált eshetőleg keresete az árfolyamkockázatot rá mint adósra telepítő szerződési feltételek tisztességtelensége miatt a teljes szerződésre kiható érvénytelenség megállapítására és az érvénytelenség jogkövetkezményeinek a levonására irányult. Az elsőfokú bíróság e kereset jogalapjának fennállását közbenső ítélettel megállapította, ezért az eshetőlegesen előterjesztett másik kereset vizsgálatára nem tért át, az a fellebbezési kérelem és a fellebbezési ellenkérelem korlátaira tekintettel a másodfokú eljárásban sem képezte vizsgálat tárgyát. Az elsőfokú bíróság a kezelési költségre vonatkozó szerződéses kikötések tisztességtelenségének a megállapítására irányuló keresetet nem tartotta megalapozottnak, azonban a felperes a közbenső ítélet ellen nem élt fellebbezéssel. A másodfokú eljárásban ezért a kezelési költségre vonatkozó szerződéses kikötések tisztességtelenségét nem lehetett és nem kellett vizsgálni.

[30] Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott közbenső ítéletében a felek előadása és a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján a tényállást helytállóan állapította meg, a másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság közbenső ítéletben hozott döntésével és annak indokolásával, ezért az elsőfokú közbenső ítélet helyes indokaira azok megismétlése nélkül csupán visszautal.

[31] Az I. rendű alperes fellebbezésében foglaltakra figyelemmel a másodfokú bíróság az alábbiak kiemelését tartja szükségesnek.

[32] Az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás tisztességtelenségének vizsgálata során abból kellett kiindulni, hogy az uniós jog a Lisszaboni Szerződést jóváhagyó kormányközi konferencia Záróokmányának 17. számú mellékletében vállaltak szerint elsőbbséget élvez minden tagállamban. Az EUB C-14/83. számú Sabine von Colson-ítélete 26. pontjában kifejtettekből következően a nemzeti, adott esetben az Irányelv átültetéséről gondoskodó jogszabályokat a nemzeti bíróságok az Irányelv szövegének és céljának megfelelően kötelesek értelmezni. Az EUB C-135/77. számú Bosch-ítéletében foglaltak szerint az előzetes döntéshozatali eljárásban kihirdetett ítélet rendelkező részében írtak kötik a tagállami bíróságot az uniós jog értelmezése körében, a döntés indokainak figyelembevételével. Az rPtk. tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó szabályai az Irányelv harmonizálását szolgálják, így azokat az uniós joggal összhangban, az uniós jog elsőbbségére és az EUB ítélkezési gyakorlatára tekintettel kell alkalmazni. Az EUB előzetes döntéshozatali eljárásban kifejtett álláspontja ugyanis a tagállami bíróság számára kötelező jelleggel magyarázza és pontosítja az uniós jogszabály jelentését és terjedelmét, ahogy azt annak hatálybalépésétől kezdődően értelmezni és alkalmazni kell, illetve kellett volna (C-92/11. számú RWE Vertrieb-ítélet 58. pont).

[33] A 2/2014. PJE határozatban foglaltak alapján a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződésnek az a rendelkezése, amely szerint az árfolyamkockázatot – a kedvezőbb kamatmérték ellenében – korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés, amelynek a tisztességtelensége főszabályként nem, kizárólag akkor vizsgálható, ha a tájékoztatás nem volt világos, illetve nem volt érthető. Ezt az I. rendű alperes helyesen fejtette ki a fellebbezési ellenkérelmében. A 2/2014. PJE határozat III.1. pontja az rPtk. 239. §-ában foglaltakra utalással azt is tartalmazza, hogy abban esetben, ha e vizsgálat eredményeként az állapítható meg, hogy az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás nem volt világos, nem volt érthető (átlátható) a tájékoztatás hiánya vagy nem megfelelő volta miatt, ez önmagában megalapozza e rendelkezés tisztességtelenségét, és ennek következtében a szerződés érvénytelenségét, mert az érvénytelenség a konstrukció lényegi elemét érinti.

[34] A perben az I. rendű alperes volt köteles bizonyítani, hogy az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatási kötelezettségét az adott kölcsönszerződések típusával és tartalmával összhangban, az rHpt. 203. § (6)-(7) bekezdésével előírt módon

valóban teljesítette, tájékoztatása az árfolyamkockázat viselésével kapcsolatban világos és érthető volt, a tájékoztatás kiterjedt arra, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag a felperest terheli, és az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa.

[35] A kölcsön deviza alapú voltát és az árfolyamkockázatnak a felperesre történő áthárítását a szerződések a tájékoztatástól függetlenül tartalmazták, amelyet az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes, körültekintő, átlagos fogyasztónak fel kellett ismernie. Kizárólag a kockázat átvállalásának korlátlansága lehet olyan kérdés, amelynek mentén a kockázatvállalás tisztességtelensége vizsgálható.

[36] Ennek vizsgálatával kapcsolatban az ügyben eljáró bíróságnak figyelembe kell vennie a bírói jogalkalmazást meghatározó 2/2014. PJE és 6/2013. PJE határozatban kifejtetteket, továbbá az EUB joggyakorlatában, így különösen a C-26/13. sz. ítéletben, a C-186/16. sz. ítéletben, a C-51/17. sz. ítéletben, a C-227/18. sz. végzésben és C-776/19-C-782/19. sz. egyesített ügyekben hozott ítéletben megfogalmazott, a fogyasztóval szemben alkalmazott általános szerződési feltételekben az árfolyamkockázatra vonatkozó világos, érthető és átlátható tájékoztatás követelményével kapcsolatos szempontokat. Az árfolyamkockázatról adott konkrét tájékoztatás világos és egyértelmű voltának megítélésére az adott ügy körülményeinek mérlegelésével kerülhet sor. Az EUB C-51/17. sz. ítéletében kifejtettek szerint egyedül az ügyben eljáró nemzeti bíróság feladata az adott ügy valamennyi körülményét figyelembe véve annak megítélése, hogy a fogyasztó megfelelő tájékoztatást kapott-e az árfolyamkockázatról. Ebből következően nem a felek által a bírói joggyakorlat alátámasztásául csatolt, egyedi ügyben hozott ítéletekben kifejtetteknek van jelentősége, hanem az adott ügyben rendelkezésre álló bizonyítékok alapján lehet állást foglalni a tájékoztatás megfelelő voltával kapcsolatban.

[37] Az átláthatóság követelményének tiszteletben tartása érdekében a pénzügyi intézet által nyújtott tájékoztatásnak lehetővé kell tennie a fogyasztó számára nem csupán annak megértését, hogy az árfolyamváltozástól függően a kölcsön nyilvántartásának pénzneme és a fizetés pénzneme közötti árfolyam változása kedvezőtlen következményekkel járhat a pénzügyi kötelezettségeire nézve, hanem azt is, hogy a devizában nyilvántartott kölcsön felvétele keretében megértse azt a tényleges kockázatot is, amelynek a szerződés teljes időtartama alatt kiteszi magát abban az esetben, ha az a pénznem, amelyben jövedelmét kapja, a nyilvántartás pénzneméhez képest jelentősen leértékelődik (C-776/19-C-782/19. sz. egyesített ügyekben hozott ítélet 72. pont).

[38] Nem hagyható figyelmen kívül, hogy a pénzügyi szolgáltatóhoz képest információs szintje tekintetében hátrányosabb helyzetben lévő, fogyasztónak minősülő adós valóban csak akkor tud megalapozottan döntést hozni arról, hogy vállalja-e a kölcsönszerződés megkötésével járó kockázatot, és e kockázatokra is tekintettel a szerződésből eredő kötelezettségeket, ha világos, érthető, átlátható tájékoztatást kapott a kockázatokról, és elegendő idő állt a rendelkezésére a szerződés áttanulmányozására, rendelkezéseinek értelmezésére.

[39] A fogyasztótól valóban elvárható, hogy a rendszerint nagy összegű és hosszabb távra szóló ügylet jellegéhez, nagyságrendjéhez, a vállalt kockázat mértékéhez igazodóan tájékoztadjon a szerződés megkötése előtt, a szerződési feltételeket tartalmazó okiratot – az átlagfogyasztótól elvárható gondossággal – áttanulmányozza, és ha a szerződésben olyan rendelkezéseket észlel, amelyeket nem ért, megfelelő magyarázatot igényeljen [2/2012. (XII. 10.) PK vélemény]. Az ebben a körben megnyilvánuló esetleges mulasztása, gondatlan eljárása azonban csak abban az esetben eshet a terhére, ha a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatás egyébként megfelelő volt (Kúria Gfv.VII.30.090/2020/9. számú ítélet 42. pont). A rendelkezésre álló okirati bizonyítékok alapján helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a kölcsönszerződésekhez kapcsolódóan külön okiratba foglalt kockázatfeltárás nem készült, az I. rendű alperes a kölcsönszerződésekben adott tájékoztatás tartalmára hivatkozott. Helyesen állapította meg azt is az elsőfokú bíróság, hogy a perben nem nyert bizonyítást, hogy a felperes az írásba foglalttól eltérő, vagy azt kiegészítő szóbeli tájékoztatást kapott az árfolyamkockázatról, ezt sem a felperes személyes előadása, sem a perben kihallgatott tanúk vallomása nem támasztotta alá. Mindezek alapján az rPtk. 209. § (2) bekezdésében foglaltakra is figyelemmel a perben annak volt jelentősége, hogy a szerződésekben adott tájékoztatás megfelelő volt-e ahhoz, hogy a felperes felismerje a megkötendő szerződésekben rejlő kockázatot és a számára ebből eredő gazdasági következményeket.

[40] A felperesnek a kölcsönszerződések III.15.1. pontjában foglalt, a tájékoztatás elismeréséről tett írásbeli nyilatkozata csupán arról szól, hogy a devizahitel igénybevételével együtt járó és kizárólagosan őt terhelő árfolyamkockázattal tisztában van és tudomásul veszi, hogy ennek vagyoni kihatásait kizárólagosan ő viseli. Kötelezettséget vállalt arra is, hogy a kockázatot fizetőképességének és vagyoni helyzetének megfelelően vállalja. Az I. rendű alperes által az ebben a pontban és az I. rendű alperes által hivatkozott egyéb pontokban nyújtott tájékoztatás nem volt alkalmas arra, hogy biztosítsa az árfolyamkockázatnak a felperes pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt, esetlegesen jelentős gazdasági következményeinek a megfelelő megismerhetőségét.

[41] Az adott ügyben nem a konkrét kölcsönszerződésekben eredő árfolyamkockázat jellegének, legfeljebb a devizahitel lényegének az ismertetéséhez volt elegendő az I. rendű alperes által adott, a kölcsönszerződések I.3.2., I.3.3., I.6.2., I.6.3., II.7.3.2., II.7.3.3, II.11.2. és II.11.3. pontjaiban foglalt tájékoztatás. A kölcsönszerződésekben adott tájékoztatás tartalma nem felel meg sem a 2/2014. PJE és a 6/2013. PJE határozatban megfogalmazott szempontoknak, sem az EUB joggyakorlatában (különösen a C-26/13. sz. ítéletben, a C-186/16. sz. ítéletben, a C-51/17. sz. ítéletben, a C-227/18. sz. végzésben és C-776/19 – C-782/19. sz. egyesített ügyekben hozott ítéletben) kialakított követelményeknek. Az I. rendű alperes a kölcsönszerződésekben nem adott tájékoztatást a forint súlyos leértékelődésének a futamidő alatt is bekövetkező reális, valós lehetőségéről és arról, hogy ennek következtében a felperes helyzete gazdaságilag nehezen viselhetővé is válhat.

[42] Az EUB több határozatban is megfogalmazott iránymutatása szerint nem meghatározott kifejezéseknek kell szerepelniük az árfolyamkockázati tájékoztatóban, hanem a tájékoztatás egészének kell alkalmasnak lennie arra, hogy fogyasztó felismeri annak veszélyét: az árfolyamromlás valós, a kölcsön futamideje alatt bekövetkezhet, jelentős lehet, gazdasági helyzetét súlyosan érintheti. A tájékoztató nem tért ki a felperes fizetési kötelezettségének a kitettségére az árfolyam és a svájci frankra irányadó kamat változása szempontjából az egyes változók egyenként előidézett hatására és az együttesen bekövetkező változásuk következményére a törlesztőrészletek mértékében.

[43] A kölcsönszerződések nem hívják fel az adós figyelmét az árfolyamváltozás kockázatára, abból csak kikövetkeztethető, hogy van ilyen kockázat. Nem ismertetik azonban a kockázatot, nem adnak magyarázatot arra, hogy a kockázat miben áll, hogy az árfolyam változása milyen hatást gyakorol az adósnak a kölcsönszerződésekből eredő fizetési kötelezettségére, az árfolyam különböző változásai esetén miként változik a törlesztőrészletek és a fennmaradó tőketartozás összege. A tájékoztató nem tért ki a felperes fizetési kötelezettségének a kitettségére az árfolyam és a svájci frankra irányadó kamat változása szempontjából az egyes változók egyenként előidézett hatására, és az együttesen bekövetkező változásuk következményére a törlesztőrészletek mértékében. A felperes lényegében a devizakölcsön jellegéről kapott tájékoztatást, de arról, hogy a nagymértékű súlyos változásnak reális esélye van, nem kapott tájékoztatást.

[44] A kölcsönszerződések nem adnak tájékoztatást arról, hogy amennyiben a folyósítás napján érvényes árfolyamhoz képest a forint árfolyama gyengül, abban az esetben a devizában megállapított törlesztőrészletek forintban megfizetendő ellenértéke korlátlanul megnövekedhet, az a felperes jövedelmi, vagyoni viszonyait meghaladó mértékűvé válhat, aminek valós kockázata van a futamidő alatt is. A felperes számára ezért nem volt érthető és világos az általa viselni vállalt árfolyamkockázat korlátlansága, és nem láthatta át a forint leértékelődésével annak eredményeként jelentkező, őt érintő gazdasági következményeket. A kölcsönszerződésekben adott tájékoztatás ezért nem felel meg a megfelelő tartalmú tájékoztatással szembeni elvárásoknak.

[45] A 6/2013. PJE határozat értelmében a pénzügyi intézményt terhelő tájékoztatási kötelezettség nem terjedhet ki az árfolyamváltozás várható irányára és előre nem látható mértékére. Amennyiben az árfolyamváltozás irányát és mértékét a pénzügyi intézmény nem láthatta előre, úgy arról a fogyasztó sem tudhatott, vagyis egyik fél sem számolt a „vis maior” jellegű, nagymértékű árfolyamváltozást okozó esemény bekövetkezésével. A deviza alapú szerződés megkötésével a felperes a szokásos pénzpiaci körülmények közötti árfolyammozgással együtt járó, nem korlátlan árfolyamkockázatot feltételeztek. Ehhez képest ugyanakkor a szerződések támadott feltételei ezt a kockázatviselést korlátlaná teszik azzal, hogy a felperes számára a deviza árfolyam-kockázat tudatos felvállalására vonatkozó kötelezettségéről rendelkeznek. A felek közötti kölcsönszerződések kikötései, valamint az árfolyamkockázati tájékoztató együttesen meghatározott tartalma alapján a felperes – az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó mércéjén keresztül – azt számításba vehette, hogy a perbeli kölcsönszerződésekhez kapcsolódik árfolyamkockázat, de nem ismerhette fel azt, hogy a kockázatviselésének nincs felső határa, az korlátlan, és azt sem, hogy az a fizetési kötelezettségére milyen hatást gyakorol. A felperes

személyes meghallgatása során elmondottak figyelmen kívül hagyása esetén is arra a megállapításra kell jutni, hogy a tájékoztatás lényegében arra terjedt ki, hogy az árfolyam a fogyasztó javára és terhére egyaránt változhat, de nem utal arra, hogy az árfolyam fogyasztó szempontjából kedvezőtlen változásának reális esélye van.

[46] Mindezekén túl az EUB C-51/17. számú ítéletének 4. kérdésre adott válaszából továbbra is értékelendő árfolyamrésre, valamint egyoldalú módosítási jogra tekintettel a felperes egyáltalán nem lehetett tisztában a kötelezettsége működési mechanizmusával és e mechanizmusnak a fizetési kötelezettségeire gyakorolt tényleges hatásával (C-26/13. számú ítélet). A felperes e három szerződési feltétel mellett nem tudta megállapítani és ellenőrizni, hogy az aktuális fizetési kötelezettsége melyik feltételre visszavezethetően és hogyan változott.

[47] A kölcsönszerződések tartalma ezért nem felel meg a megfelelő tartalmú tájékoztatással szembeni elvárásoknak. Megfelelő tájékoztatás hiányában nem tekinthetők érthetőnek és világosnak az árfolyamváltozás kockázatát a felperesre hárító szerződési feltételek, ezért vizsgálható e feltételek tisztességtelensége.

[48] A Kúria a Gfv.VII.30.090/2020/9. számú ítélet 31. pontjában azt fejtette ki, hogy ha az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás nem volt világos, nem volt érthető (átlátható) a tájékoztatás hiánya vagy nem megfelelő volta miatt, ez önmagában megalapozza e rendelkezés tisztességtelenségét, ennek következtében a szerződés érvénytelenségét, mert az érvénytelenség a konstrukció lényegi elemét érinti [rPtk. 239. § (2) bekezdés].

[49] Az EUB C-776/19 – C-782/19. számú egyesített ügyekben 2021. június 10-én hozott ítéletében az Irányelv 3. cikke (1) bekezdésének értelmezésével kapcsolatban kifejtettekből az következik, hogy valamely kölcsönszerződésnek azok a feltételei, amelyek előírják, hogy a számla pénzneme a deviza, a fizetés pénzneme pedig az ettől eltérő nemzeti fizetőeszközben van meghatározva, és amelyek következtében az árfolyamkockázatot – amelynek felső határa nem korlátozott – a kölcsönfelvevő viseli, a feleknek a szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idézhetnek elő a fogyasztó kárára, ha a szolgáltató az átláthatóság követelményét a fogyasztóval szemben tiszteletben tartva nem számíthatott észszerűen arra, hogy a fogyasztó egyedi megtárgyalást követően elfogadja az ilyen szerződési feltételekből eredő aránytalan árfolyamkockázatot.

[50] Figyelemmel arra, hogy a kölcsönszerződéseknek nincs olyan feltétele, amely lehetőséget adna a felperesnek az árfolyamváltozás kockázatának és az abból származó érdeksérelmeknek a megszüntetésére vagy enyhítésére, és a szerződés más módon sem ellensúlyozza a kockázat korlátozás nélküli felperesre hárítását, a kölcsönszerződéseknek az árfolyamváltozás kockázatát korlátlanul a felperesre hárító feltétele a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a felperes hátrányára állapítja meg a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit. A

szerződések támadott feltételei a szerződéből eredő jogokban és kötelezettségekben abból az okból is egyensúlytalan helyzetet teremtenek, mert miközben a felperes számára a deviza árfolyamkockázat korlátlan felvállalására vonatkozó kötelezettségéről rendelkeznek, addig a hitelező helyzetére az árfolyam változása nem hat ki, mert a felperes által történő visszafizetésekor forintban ugyanolyan értékű devizához jut, mint amennyit folyósított.

[51] Mindezek alapján a másodfokú bíróság az EUB a C-51/17. számú ügyben hozott ítéletében kifejtettekre is figyelemmel – amely szerint egyedül az ügyben eljáró nemzeti bíróság feladata az adott ügy valamennyi körülményét figyelembe véve annak megítélése, hogy a fogyasztó megfelelő tájékoztatást kapott-e az árfolyamkockázatról – az adott ügyben a bíróság rendelkezésére bocsátott okirati bizonyítékokat és a felek előadását az rPp. 206. § (1) bekezdésében foglaltak szerint értékelve az elsőfokú bírósággal egyezően arra a következtetésre jutott, hogy a korlátlan árfolyamkockázat viselésének a felperesre telepítéséről szóló feltételek nem világosak, nem érthetőek, nem átláthatóak, továbbá a felek viszonyában a felperes hátrányára egyensúlytalanságot okoznak, mert az I. rendű alperes jóhiszemű eljárása esetén az átláthatóság követelményét a felperessel szemben tiszteletben tartva észszerűen nem számíthatott arra, hogy a felperes az egyedi megtárgyalást követően elfogadja az ilyen szerződési feltételekből eredő aránytalan árfolyamkockázatot. A hivatkozott feltételek ezért az rPtk. 209. § (1) bekezdése alapján tisztességtelenek és ebből az okból az rPtk. 209/A. § (2) bekezdése alapján semmisek.

[52] Az árfolyamkockázat a deviza alapú kölcsönszerződések jellegéből következik [6/2013. PJE határozat III.2. a) pontjához tartozó indokolás], a deviza alapú kölcsönszerződés részét képező általános szerződési feltételeknek az árfolyamkockázat viselését szabályozó kikötései a szerződés főszolgáltatására vonatkoznak, ezért adott esetben nem világos, nem érthető jellegük miatt idézhetik elő a szerződés egészének érvénytelenségét, a kikötések tisztességtelenségén keresztül [2/2014. PJE határozat 1. pontjához tartozó indokolás].

[53] A felperes a szerződés érvénytelenségének a jogkövetkezményére irányuló, a felek közötti elszámolásra is kiterjedő kereseti kérelmére tekintettel az elsőfokú bíróság a felperest megillető jog fennállásáról az rPp. 213. § (3) bekezdése alapján döntést hozva a kölcsönszerződés érvénytelenségét közbenső ítéleti rendelkezéssel megállapította, döntésével a másodfokú bíróság a fentiekben kifejtettek szerint egyetértett.

[54] A kölcsönszerződések tisztességtelenségen alapuló érvénytelenségének alkalmazható jogkövetkezményéről – az EUB C-118/17. számú ítéletében kifejtett szempontokra is figyelemmel – az elsőfokú bíróságnak kell döntenie a felek közötti elszámolásra is kiterjedően.

[55] A II. rendű alperes az elsőfokú közbenső ítélet ellen nem élt fellebbezéssel, ezért a fellebbezés korlátaira tekintettel a másodfokú eljárásban nem lehetett azt vizsgálni, hogy az II. rendű alperessel szemben megilleti-e a felperest a keresettel érvényesített jog.

[56] Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét az rPp. 252. § (3) bekezdése alapján – helyes indokaira is utalással – helybenhagyta.

[57] Az I. rendű alperes fellebbezése nem volt sikeres, ezért a másodfokú bíróság az rPp. 87. § (2) bekezdése alapján megállapította, hogy a felperes képviselőjében eljáró pártfogó ügyvéd díjának viselésére a másodfokú eljárásban teljes mértékben pervesztes I. rendű alperes köteles. Az I. rendű alperes a fellebbezéssel felmerült költségét maga viseli.

Budapest, 2022. április 13.

Dr. Pusztai Anita

a tanács elnöke

Dr. Lupóczné dr. Krammer Edit

előadó bíró

Dr. Dulai Erzsébet

bíró